

Stanovisko Výboru regiónov – Návrh rozpočtu EÚ na rok 2015

(2014/C 271/11)

Spravodajkyňa Agnès DURDU (LU/ALDE), členka komunálnej rady Wincrange**I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA****VÝBOR REGIÓNOV**

1. zdôrazňuje, že toto stanovisko sa venuje hlavne III rozpočtu EÚ a nevenuje sa administratívnym výdavkom súvisiacim s kapitolou V;
2. pripomína, že po druhýkrát vypracúva stanovisko z vlastnej iniciatívy o ročnom rozpočtovom postupe EÚ;
3. zdôrazňuje, že príprava ročného rozpočtu EÚ má priamy vplyv na regionálne a miestne samosprávy a ich verejné financie a že má politickú a strategickú povahu;
4. ľutuje, že viacročný finančný rámec (VFR) na obdobie 2014 – 2020 bol prijatý so šesťmesačným oneskorením v porovnaní s predchádzajúcim obdobím 2007 – 2013 a konštatuje, že to ovplyvní čerpanie viazaných rozpočtových prostriedkov a strednodobé platby;
5. ľutuje, že Európska komisia prijala svoj návrh rozpočtu na rok 2015 až 11. júna, čo je takmer o dva mesiace neskôr, ako sa to robilo do roku 2013. Toto oneskorenie totiž znemožní rozličným zúčastneným stranám vrátane Výboru regiónov vyjadriť svoje postoje s dostatočným predstihom pred tým, ako Rada zaujme svoje stanovisko;
6. vyslovuje poľutovanie nad nedostatkom štatistických údajov, ktoré Výbor regiónov potrebuje na to, aby mohol vykonávať svoju poradnú úlohu a zrealizovať porovnávaciu analýzu medzi jednotlivým členskými štátmi. VR by pomocou týchto údajov mohol lepšie identifikovať silné a slabé stránky viacúrovňového riadenia a predložiť návrhy s cieľom optimalizovať využitie rozpočtu EÚ;
7. v tejto súvislosti vyjadruje želanie, aby mu Komisia pravidelne poskytovala aktuálny prehľad o stave plnenia rozpočtu EÚ;
8. rovnako opakuje svoju žiadosť, aby Európska komisia čo najskôr poskytla:
 - a. konsolidované údaje o výške prostriedkov, ktorých príjemcami boli orgány verejnej správy na nižšej ako celoštátnej úrovni;
 - b. konsolidované údaje o VFR podľa jednotlivých rozpočtových položiek a programov;
 - c. rozdelenie neuhradených platobných záväzkov nielen podľa krajín, ale aj podľa kategórie príjemcu (celoštátne orgány/ orgány verejnej správy na nižšej úrovni);
 - d. údaje o objeme prostriedkov, ktoré celoštátne orgány a orgány na nižšej úrovni zabezpečili na spolufinancovanie projektov EÚ v rámci spoločného hospodárenia;
9. poukazuje na vysoký počet opravných rozpočtov v posledných rokoch a domnieva sa, že narušujú dobré riadenie a transparentnosť ročných rozpočtov;
10. vyzýva Európsku komisiu, Európsky parlament a Radu, aby zharmonizovali spôsob, akým sa prezentujú zmeny návrhov rozpočtov, a uľahčili tak zrozumiteľnosť a transparentnosť postupu, a tým aj proces demokratickej kontroly;

Význam rozpočtu na rok 2015 v súčasnom kontexte

11. pripomína, že kríza, aj napriek určitým znakom hospodárskeho oživenia, ešte stále vo väčšine členských štátov EÚ pretrváva, rovnako ako rozpočtové prekážky, s ktorými sa musia vyrovnávať celoštátne a nižšie celoštátne orgány. Zdôrazňuje, že rozpočet na rok 2015 môže zohrávať dôležitú úlohu pri konsolidovaní hospodárskeho oživenia, zabezpečovaní potrebných investícií do budúcnosti Európy a zmiernení vplyvu krízy na európskych občanov;

12. pripomína, že miestne a regionálne samosprávy zohrávajú pri hospodárskom oživení a hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ kľúčovú úlohu, keďže uskutočňujú jednu tretinu verejných výdavkov a dve tretiny verejných investícií, pričom sú navyše do veľkej miery spojené s riadením a/alebo čerpaním rozpočtu EÚ, čo podčiarkuje priamy vplyv európskeho rozpočtu na rozpočet miestnych a regionálnych samospráv a poukazuje na škodlivé vplyvy, ktoré môže mať odklad viazaných rozpočtových prostriedkov na reálnu ekonomiku;

13. konštatuje, že pokrok pri plnení cieľov stratégie Európa 2020 je neuspokojivý, a že rozpočet na rok 2015 zohráva rozhodujúcu úlohu pri dosahovaní týchto cieľov;

14. zdôrazňuje, že nové vyčlenenie viazaných prostriedkov uskutočnené v roku 2014, čiže v prvom roku VFR, budú nízke, a že rok 2015 ako druhý rok VFR bude rozhodujúcim faktorom pre úspech nových viacročných programov na obdobie 2014 – 2020, konštatuje však, že treba počítať so slabým čerpaním viazaných prostriedkov v rozpočtovom roku 2015, najmä z dôvodu pravidla n+3 a vyzýva tiež Európsku komisiu a členské štáty, za účasti regiónov, aby čo najrýchlejšie schválili dohody o partnerstve a operačné programy s cieľom umožniť ich rýchle vykonávanie;

15. zdôrazňuje, že je dôležité v maximálnej možnej miere plánovať investície s cieľom zmierniť prípadné škodlivé vplyvy koncentrácie na konci obdobia a vyjadruje poľutovanie, že Komisia však nestanovuje anticipáciu čerpania iných prostriedkov týkajúcich sa iných programov ako tých, ktoré už naplánovala, ako sú iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí, Horizont 2020, Erasmus+ a COSME. Plánovanie by sa mohlo týkať najmä iných programov, ktoré sú centralizovane riadené ako napríklad Nástroj na prepájanie Európy (a najmä energetické siete), programy s decentralizovaným riadením, ktoré si vyžadujú dlhší čas na realizáciu a nemohli byť preto plánované v rokoch 2014 – 2015;

16. uvedomuje si rozsah problémov týkajúcich sa nezamestnanosti mladých ľudí a žiada Európsku komisiu, aby objasnila spôsoby využitia 6 miliárd EUR plánovaných na iniciatívu na podporu zamestnanosti mladých ľudí, ktorá by sa mala sústrediť do rokov 2014 a 2015, ako aj prepojenie medzi dohodami o partnerstve a národnými plánmi na vykonávanie záruky pre mladých. Vyjadruje pochybnosti, pokiaľ ide o schopnosť využiť 6 miliárd EUR v rokoch 2014 – 2015 so zreteľom na oneskorené prijímanie operačných programov a nízky počet členských štátov, ktoré naplánovali výdavky k 1. septembru 2013. Zdôrazňuje v tejto súvislosti, že je potrebné poskytnúť informácie o plnení tejto iniciatívy k začiatku roka 2015. Vyzýva Európsku komisiu, aby objasnila, aké čiastky budú vyčlenené na túto dlhodobú výzvu od roku 2016; a pripája sa k názoru Európskeho parlamentu, podľa ktorého by sa mali preskúmať všetky možnosti financovania, vrátane celkovej rezervy VFR pre viazané prostriedky s cieľom umožniť kontinuitu tejto rozpočtovej položky po roku 2015;

17. žiada vytvoriť konkrétnu rozpočtovú položku na technickú pomoc regiónu Jadranského a Iónskeho mora podobne ako v prípade rozpočtovej položky vytvorenej pre makroregión Baltského mora a makroregión Dunaja vo výške 2,5 milióna EUR viazaných a platobných rozpočtových prostriedkov v roku 2014.

Platobné rozpočtové prostriedky pod tlakom

18. ľutuje hromadenie nevyplatených faktúr (23,4 miliárd EUR pre tri štrukturálne a kohézne fondy na konci roka 2013), vyjadruje ľútosť, že tento jav v posledných rokoch neustupuje, konštatuje, že je neprijateľné, aby Európska komisia neplnila svoje záväzky, a aby príjemcovia nedostávali svoje peniaze z dôvodu nedostatočných platobných prostriedkov, vyjadruje potešenie z toho, že Európska komisia navrhuje využiť všetky plánované platobné prostriedky na rok 2015 prostredníctvom VFR, vyjadruje však preto silné obavy v súvislosti s nedostatočnou výškou prostriedkov na platby a problémami s cash flow, ktoré Komisii pravdepodobne neumožnia urýchlene vybaviť všetky žiadosti o platby, čo by mohlo viesť k značným problémom v regiónoch;

19. ľutuje, že limit platobných prostriedkov bráni EÚ promptne reagovať na urgentnú situáciu, ako to dokazuje oblasť humanitárnej politiky, v ktorej humanitárne organizácie pociťujú oneskorenie platieb. Nevyplatené faktúry pre tieto organizácie predstavovali 160 miliónov EUR koncom roka 2013;

20. je znepokojený priepasťou medzi viazanými a vyplatenými prostriedkami v kontexte rýchleho rastu nesplatených záväzkov, konštatuje štrukturálny deficit rozpočtu EÚ, a žiada Komisiu, aby vytvorila jasný akčný plán pre obnovu rozpočtovej rovnováhy pre zvyšok rozpočtového obdobia 2014 – 2020 a poukazuje v tejto súvislosti na stanovisko VR o plnení rozpočtu EÚ (spravodajca pán Struzik);

21. víta skutočnosť, že v návrhu rozpočtu na rok 2015 sa, podobne ako v roku 2014, veľký význam pripisuje platbám záväzkov vykonaným v období 2007 – 2013 s cieľom vyhnúť sa hromadeniu omeškaných platieb a v maximálnej miere včas realizovať platby za obdobie 2014 – 2020 od roku 2016;
22. navrhuje, aby sa priority uskutočňovali platby členskými štátmi, ktoré boli najviac zasiahnuté hospodárskou krízou a od ktorých EÚ vyžadovala značné úsilie pri znižovaní verejného dlhu a rozpočtovej nerovnováhy, a ktoré teda najviac potrebujú podporu EÚ s cieľom podporiť rast a pomáhať najzraniteľnejším občanom;
23. vyjadruje poľutovanie nad tým, že v návrhu rozpočtu Európskej únie na rok 2015 nebola využitá možnosť ponechať rezervu na nepredvídané výdavky, čo by mohlo pomôcť zmierniť problémy spojené s nedostatočným cash flow a uľahčilo rýchle vyrovnanie žiadostí o platby;

Vyhliadky na obdobie po roku 2015

24. žiada, aby sa celková rezerva v prospech rastu a zamestnanosti 2014 a 2015 využila v roku 2016 v rozpočtových položkách súvisiacich s kohéznou politikou;
25. vyjadruje potešenie, že bola vytvorená pracovná skupina na vysokej úrovni pre vlastné zdroje EÚ, poverená predsedami Európskej komisie, Európskeho parlamentu a Rady Európskej únie, aby zlepšila súčasný systém príjmov do rozpočtu EÚ, ktorý narazil na svoje hranice. Je totiž dôležité reformovať systém, aby bol rozpočet EÚ menej závislý od priamych príspevkov členských štátov, a aby sa zvýšili vlastné zdroje EÚ s cieľom uľahčiť tak rokovania o rozpočtových prostriedkoch na platby;
26. opakuje svoju žiadosť, aby pri príprave rozpočtov na budúce roky prebehla konzultácia s VR;
27. vyjadruje želanie zapojiť VR do medziinštitucionálnych schôdzí o stave a perspektívach plnenia rozpočtu počas súčasného rozpočtového obdobia a budúcich rozpočtových období, uvedených v bode 36 prílohy k medziinštitucionálnej dohode VFR;
28. žiada, aby sa zrevidoval právny rámec určujúci termín platby do 60 dní, aby sa stal záväzným pre programy so spoločným riadením, a aby sa na národné orgány uplatňovala finančná penalizácia v prípade nerešpektovania tohto termínu.

V Bruseli 26. júna 2014

Predseda
Výboru regiónov
Michel LEBRUN